

Projektnamn:	INNOPTIK - Innovationsmiljöer för Optisk Innovationskraft
Projektägare:	STIFTELSEN ADOPTICUM
RUS prioriterad område:	Prioritering 2: Västerbotten - en region med platsbaserad hållbar näringslivsutveckling
RUS delprioritering:	2.2 Växande, starkare företag och nya livskraftiga företag
Berörda län	Norrbottnen, Västerbotten
Berörda kommuner	Bjurholm, Robertsfors, Storuman, Arvidsjaur, Övertorneå, Malå, Norsjö, Arjeplog, Gällivare, Vännäs, Kalix, Kiruna, Luleå, Dorotea, Umeå, Övertorneå, Pajala, Piteå, Vindelns, Nordmaling, Åsele, Jokkmokk, Haparanda, Sorsele, Skellefteå, Boden, Vilhelmina, Lycksele, Älvsbyn
Sökt belopp:	1 500 000 kr
Sökt projektkostnad:	10 777 220 kr
Projektperiod:	2026-06-01 - 2029-09-30

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

INNOPTIK syftar till att stärka innovationsmiljöer i Norrbotten och Västerbotten. Samtidigt ska projektet bidra till att stärka innovationsförmågan hos små och medelstora företag i hela regionen genom att öka tillgängligheten till avancerad optisk mätteknik oavsett bransch eller geografiskt läge. Projektet skapar platsberoende innovationsmiljöer via tillfälliga satellitkontor, genomför företagsbesök och arrangerar teknikforum där utmaningar kan möta möjliggörare och bidra till nya samarbeten. Projektet ska också stödja innovation i praktiken genom förstudier och tidiga prototyper. Jämställdhet och hållbarhet är integrerade i alla aktiviteter. Projektet har som mål att minst 50% av stödmottagande företag ska vara kvinnligt ägda. Resultatet blir ökad konkurrenskraft för SMF, nya innovativa lösningar som bidrar till den gröna omställningen och ett mer inkluderande innovationssystem.

Förslag till beslut

BIFALL:

STIFTELSEN ADOPTICUM beviljas **1 500 000** kr, dock högst **13,92 %** av godkända kostnader uppgående till 10 777 220 kr för projektet *INNOPTIK - Innovationsmiljöer för Optisk Innovationskraft* för projektperioden 2026-06-01 - 2029-09-30. Beslutet har fattats med stöd av förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken. Medel disponeras ur anslaget 1:1.

REGION VÄSTERBOTTEN beviljar stöd av följande skäl:

Projektet uppfyller kraven fastställda i Region Västerbottens Agenda för hållbar finansiering och bidrar i hög grad till prioritetshöjande aspekten Sammanhållen region och i mycket hög grad till aspekten Hållbar regional tillväxt.

Projektet kopplar väl mot den regionala utvecklingsstrategins prioritering 2. Västerbotten – en region med platsbaserad hållbar näringslivsutveckling mer specifikt delprioritering 2.2-Växande, starkare företag och nya livskraftiga företag. Projektet bidrar också till prioritering 1. Västerbotten – en nytänkande och smart region och mer specifikt delprioritering 1.2 Digitalisering och nya lösningar.

Bedömda resultat och konsekvenser

Urvalskriterier och prioriteringar

I nedanstående två tabeller framgår hur projektet uppfyller Region Västerbottens krav och prioritetshöjande aspekter fastställda i Agenda för hållbar regional finansiering.

KRAV fastställda i Agenda för hållbar regional finansiering	Nej	Ja
Projektet är avgränsad från den sökandes ordinarie verksamhet i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats		x
Projektet har en projektlogik som visar vilka problem ska lösas, vad ska uppnås, genom vilka åtgärder projektets mål uppnås och med vilka resurser detta görs		x
Jämställdhet är integrerad i projektet		x
Mångfald inklusive integration och andra sociala aspekter är integrerad i projektet		x
Ekologisk hållbarhet är integrerad i projektet		x
Ekonomisk hållbarhet är integrerad i projektet		x

PRIORITETSHÖJANDE ASPEKTER fastställda i Agenda för hållbar finansiering	Inte alls	I låg grad	Delvis	I hög grad	I mycket hög grad
Projektet bidrar till att Västerbotten är en sammanhållen region				x	
Projektet bidrar till hållbar regional tillväxt					x
Projektet bidrar till positiva hållbarhetseffekter genom insatser som i huvudsak syftar till att hantera regionala hållbarhetsutmaningar inom jämställdhet, mångfald inklusive integration och andra sociala dimensioner och miljö och klimat.					

Sammanfattande bedömning

- Projektet kopplar väl mot den regionala utvecklingsstrategins prioritering 2. Västerbotten – en region med platsbaserad hållbar näringslivsutveckling mer specifikt delprioritering 2.2- Vaxande, starkare företag och nya livskraftiga företag. Projektet bidrar också till prioritering 1. Västerbotten – en nytänkande och smart region och mer specifikt delprioritering 1.2 Digitalisering och nya lösningar.
- Ansökan beskriver en tydlig problembild: behov av ökad innovationskapacitet hos SMF och behov av tillgängliga innovationsmiljöer i hela geografien, samt potentialen i optisk mätteknik som möjliggörande teknik. Projektet har definierade aktiviteter (satellitkontor, företagsbesök, teknikforum, förstudier, validering, tidiga prototyper, marknadskoncept) och kvantifierade resultatmål (bl.a. 160 SMF med ökad kunskap, minst 10 SMF som får innovationsstöd, 3 teknikforum). Sammantaget bedöms projektlogiken som tydlig och genomförbar.
- Adopticum har tidigare drivit projekt Optisk Innovationskraft, KOM, RIO men detta är ett nytt projekt med annorlunda arbetssätt, fokus och aktiviteter. Inventering av behov och utmaningar adresserar inte bara specifika företagsbehov eller utmaningar i den regionala kontexten utan även sådana som kan kopplas till kluster, offentliga verksamheter, samt sådana som är kommunövergripande/delregionala mm. Valideringen och marknadskonceptet är nya för INNOPTIK och viktiga steg, där LTU Business spelar en central roll.
- Projektet ansöker om medfinansiering från ERUF ÖN, Region Västerbotten, Region Norrbotten samt kommunerna Skellefteå, Piteå och Luleå. De söker samma belopp från oss som från Region Norrbotten – 1,5 miljoner kronor. Sparbanken Nord och Nornan Invest är också medfinansierare, vilket bidrar till att stärka upplägget. Det sökta beloppet verkar rimligt i förhållande till de planerade aktiviteterna.
- Projektet kommer att arbeta i alla kommuner i länet och särskild fokus ska läggas på att nå ut till mikro, små och medelstora företag i små och glesbygdskommuner. Aktiviteten Rörliga Satellitkontor och Mobil Demonstrationer har möjlighet att nå ut och hjälpa SMF med att förstå optisk mätteknik och prova den.
- Hållbarhetsintegreringen är stark i detta projekt eftersom projektet tar hänsyn till alla 3 delar av hållbarhet – social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Optisk mätteknik bidrar direkt till ekologisk hållbarhet genom minskad resursanvändning. Särskild fokus kommer att läggas på jämställdhet och verkar som hävstång i projektet.
- Projektet bidrar direkt till prioritetshöjande aspekten hållbar regional tillväxt i mycket hög grad genom att hjälpa till i näringslivsutvecklingen och öka innovationen. Projektet bidrar även indirekt delvis till positiva hållbara effekter genom att öka jämställdhet och hantera miljö och klimatpåverkan.

Sammanfattande beslutsmotivering:

Med de föreslagna aktiviteterna och den sökandes kompetens inom området bedöms projektmålet uppnåeligt. Efter en sammanvägd bedömning rekommenderas att ansökan kan beviljas.

Ersätter beslutet ett tidigare/annat beslut?

-

Resurser och finansiering

-

Bilagor

-

Beslut expedieras till

Verksamhetschef Nils Enwald

Projekt-PM

ÄrendelD
20379193Diarie-nr
REGAC 104-2026

Sammanfattning

INNOPTIK syftar till att stärka innovationsmiljöer i Norrbotten och Västerbotten. Samtidigt ska projektet bidra till att stärka innovationsförmågan hos små och medelstora företag i hela regionen genom att öka tillgängligheten till avancerad optisk mätteknik oavsett bransch eller geografiskt läge. Projektet skapar platsberoende innovationsmiljöer via tillfälliga satellitkontor, genomför företagsbesök och arrangerar teknikforum där utmaningar kan möta möjliggörare och bidra till nya samarbeten. Projektet ska också stödja innovation i praktiken genom förstudier och tidiga prototyper. Jämställdhet och hållbarhet är integrerade i alla aktiviteter. Projektet har som mål att minst 50% av stödmottagande företag ska vara kvinnligt ägda. Resultatet blir ökad konkurrenskraft för SMF, nya innovativa lösningar som bidrar till den gröna omställningen och ett mer inkluderande innovationssystem.

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

INNOPTIK bygger vidare på tidigare insatser för stärkt konkurrenskraft och tillväxt bland SMF i ÖN. Projektet utvecklar platsberoende innovationsmiljöer som bidrar till höjd innovationsförmåga och katalyserar utvecklingen av innovativa lösningar som stödjer den gröna omställningen. Nyckeln, den centrala teknikområdet i projektet, är optisk mätteknik.

Genom specifika aktiviteter som stödjer företags vilja att utveckla nya lösningar eller processer för att möta, och driva på, tekniska och miljömässiga krav når vi behovsägare i hela geografien. Arbetet genomförs i samverkan med företagsfrämjare, kommuner och näringslivets intresseorganisationer, möjliggör internationellt konkurrenskraftiga lösningar som påskyndar den hållbara utvecklingen, samtidigt som det bidrar till att projektets stöd fördelas jämnt i regionen bland en mångfald av företagare. Projektets aktiviteter planeras för att på ett resurseffektivt sätt nå så många SMF som möjligt, utifrån jämlika och rättvisa villkor.

Förväntat resultat av projektet på kort och lång sikt

INNOPTIK bidrar till regional innovationsförmåga genom främjande av optisk mätteknik bland SMF. Företags innovationer kan driva hållbar utveckling, accelerera grön omställning och genom ett ökat och stärkt samarbete mellan innovationssystemets aktörer kan omställningen katalyseras. Projektet bidrar till ett mer tillgängligt innovationssystem och till internationell tillväxt och konkurrenskraft bland regionens SMF.

Hållbarhetskriterierna är centrala i projektets alla aktiviteter och vid fördelning av stöd.

Projektets resultatmål är:

- 160 SMF har ökad kunskap om optisk mätteknik
- Minst 10 SMF ska erhålla Innovationsstöd genom 10 Förstudier & 6 Tidiga prototyper,
- Minst 50% av stödmottagande SMF ska ha kvinnligt ägande
- Minst 50% av innovationsstödet ska gå till kvinnligt ägda företag
- 50% av resurserna i företagens arbetsgrupp för Förstudie och Tidig prototyp ska vara kvinnor.

- 2 SMF har infört en innovation
- 10 tillfälliga satellitkontorska genomföras under projektet
- 3 teknikforum (innovationsutmaningar) ska genomföras

Resultatet blir att projektet bidrar med:

- En systematik för SMFs utveckling och införande av innovationer med optisk mätteknik som en möjliggörande teknik
- Ökad kunskap bland SMF om optiska system för mätning, analys och övervakning
- En mer tillgänglig infrastruktur för innovationsstöd till SMF i Västerbotten och Norrbotten
- Ökad kännedom om och nyttjande av hela den innovationsstödjande strukturen för utveckling och införande av innovationer
- Företag som fått innovationsutvecklingsstöd i form av ny kunskap och teknisk kompetens och praktiska tillämpningar nyttjar resultaten för att växa

En jämlik och rättvis måluppfyllelse nås genom:

- Att stödet är jämnt fördelat över hela vår geografi
- Ett strukturerat hållbarhetsarbete med tydliga erbjudanden och konkret värdeskapande för SMF
- Prioritering av relevanta tekniska idéer som tydligt kombineras med reell företagsnytta
- En strukturerad aktörssamverkan

INNOPTIK bidrar även på lång sikt till ökad regional innovationsförmåga. Projektet syftar till att göra innovationssystemet mer tillgängligt med fokus på platsoberoende, internationell konkurrenskraft och tillväxt för SMF i regionen.

Projektets effektmål är:

- Stärka geografiskt utspridda innovationsmiljöer
- Förbättra produktions- och innovationsprocesser för SMF i Västerbotten och Norrbotten
- Eliminera moment som hindrar en jämställd, inkluderande och jämlik tillväxt för SMF i Västerbotten och Norrbotten
- Automatisera moment som innebär en risk för medarbetare eller innebär en onödig mänsklig interaktion i processen
- Attraktiva och resurseffektiva SMF i våra regioner
- Mer jämställd tillgång till externt innovationskapital och riskkapital

Effekterna som uppstår blir då:

- En ökad tillgång till innovationsinfrastruktur i hela övre Norrland
- Ökad lönsamhet och konkurrenskraft för SMF i norra Sverige
- Förbättrad, hållbar och inkluderande arbetsmiljö hos SMF i Västerbotten och Norrbotten
- Ökad trygghet som arbetsgivare och ökad säkerhet i produktionsprocesser
- Hållbar produktion
- Ökat intresse för investeringar i kvinnligt grundade och ägda företag

En jämlik och rättvis måluppfyllelse nås genom:

- Att verka i och bidra till effekter i hela vår geografi
- Ett strukturerat och uthålligt hållbarhetsarbete med tydligt fokus på jämställdhet
- En proaktiv och strukturerad aktörssamverkan

Målgrupp

INNOPTIKs primära målgrupp är mikro, små och medelstora företag inom alla branscher i Norrbotten och Västerbotten.

Målgruppen har uttryckt ett behov av projektet för att nå en högre innovationskapacitet och påbörja utveckling av innovativa lösningar som tar vara på de nya affärsmöjligheter som kommer av omvandlingen regionen befinner sig i. Behovet känner vi från vår löpande dialog med målgruppen och återfinns även i bland annat EUs Scorecard där det framgår att företagen i norra Sverige har en, relativt sett, låg innovationskapacitet och kommersialiseringsgrad av innovationer.

Projektets målgrupp är bred då vi vet att det finns potential för lösningar baserade på optisk mätteknik i alla branscher och delar av vår region. Vi har sett det i de projekt som lett fram till INNOPTIK där vi har bistått företag med att utveckla tekniska lösningar för allt från ergonomiska arbetsredskap i skönhetsbranschen till positionering av armarna på borrhjugar i gruvan.

INNOPTIK kommer erbjuda alla, oavsett teknisk förförståelse, bransch eller geografi, samma möjlighet att utvärdera sin idé.

Vi kommer bedriva ett projekt med särskilt fokus på jämlikhet. Utan ett aktivt och fokuserat arbete skulle majoriteten av företagen utgöras av företag med koppling till processindustrin i kustkommunerna och Malmfältet. Innovativa idéer med stor potential föds i hela vår region, men tillgången till innovationsstödjande aktörer skiljer sig mellan fjällkommunerna, inlandskommunerna och kustkommunerna. Vi vet att en lokal närvaro i kommunerna gör skillnad. I 60% av de fjäll- och inlandskommuner där vi genomförde Rörliga Satellitkontor i projektet OPTIK har vi också arbetat tillsammans med lokala företag för att utveckla nya innovativa lösningar.

INNOPTIK kommer fortsätta arbetet med att medvetet utveckla arbetet med jämlikhet och inkludering för att nå en bredare geografisk fördelning av innovationsresurserna. Att arbeta på ett tillgängligt, inkluderande och närvarande sätt i syfte att skapa lokala kontakter och förklara potentialen inom teknikområdet har gett goda resultat, vilket vi planerar att fortsätta att utveckla. Vi kommer även att arbeta med riktade besök och inbjudningar för att nå ut till företag i underrepresenterade branscher och grupper och för att säkerställa geografisk inkludering och jämlikhet har vi satt som mål att minst 50% av företagen som vi arbetar med ska ha verksamhet i fjäll- eller inlandskommunerna.

Vi kommer även arbeta strukturerat med jämställdhet och säkerställa att företag som ägs och drivs av kvinnor ges samma tillgång till projektet och dess erbjudande som manligt ägda och drivna företag. Vi vet att ett strukturerat jämställdhetsarbete gör skillnad, i skrivande stund ägs 50% av företagen som vi arbetar med i projektet OPTIK helt eller delvis av kvinnor. Vi kommer i INNOPTIK att fortsätta vidareutveckla jämställdhets- och inkluderingsarbetet för att bidra till en mer jämställd fördelning av innovationsresurserna.

Vi vet från tidigare projekt och dialoger med företagen att de efterfrågar tillfällen där de får träffa varandra och utbyta idéer, tankar och erfarenheter kring teknikområdet. Givet detta har vi utformat aktiviteter för erfarenhetsutbyte där företag från flera olika branscher ges möjlighet att träffas och knyta kontakter. Vi är övertygade om att denna typ av tvärspektoriella, branschövergripande träffar kommer leda till goda resultat både för företagen och regionen i stort. Givetvis kommer alla företag och verksamheter i regionen, även de som vi inte bedriver enskilda projekt tillsammans med, vara välkomna att bida till erfarenhetsutbytet.

Projektets sekundära målgrupp är regionens större företag. De kan agera behovsägare vid exempelvis Teknikforum och i vissa fall även beställare av de lösningar som företagen utvecklar. Den sekundära målgruppen kan även utgöras av representanter från offentlig sektor, ex.vis inkubatorer, science parks, delregionala samarbeten t.ex R10, kommunal verksamhet eller sjukvård.

Projektets hållbarhetsaspekter

Projektet ska bidra till att regionen utvecklar och sprider teknik som bidrar till ett bättre samhälle.

Adopticum arbetar fokuserat med jämställdhet vilket också uppmärksammas utanför vår region. Adopticum var en av tre finalister för Svenska Jämställdhetspriset 2026 och var nominerade till priset redan 2022. När jämställdhet är integrerat i det dagliga arbetet bygger vi en stark inspirerande och innovativ arbetsplats. Vi har utvecklat ett arbetssätt där hållbarhet och jämställdhet löpande diskuteras, både internt och i dialogen med företagen.

Genom "Inventering och utveckling av möjligheter" bygger en lokal närvaro i alla delar av Norr- och Västerbotten. Det innebär bl.a att vi öppnar upp tillfälliga lokala kontor och besöker företag för att bidra till fysisk närvaro i hela vår geografi. Alla ska ges samma tillgång till projektet, oavsett bakgrund, ålder, kön eller plats. Alla ska ges samma möjlighet att delta i projektet och utvärdera sina projektidéer. Aktiviteterna bidrar till att minska ojämlikheter genom en jämlik fördelning av projektets resurser och tillgång till innovationsstödssystemet.

Att skapa lokal närvaro runt om i regionen innebär att vi kommer att resa en del, därmed föreligger risk för negativ påverkan på klimatet. För att minska den negativa påverkan kommer vi i så stor utsträckning som möjligt genomföra digitala möten för att presentera projektet, lära känna företagen och kvalificera deras idéer. Men då målet är att skapa lokal närvaro kommer det ändå krävas att vi reser för att vara fysiskt på plats.

Att projektet reser till kommuner och orter runt om i regionen medför en lägre miljöpåverkan än om alla företag skulle vara tvungna att resa för att besöka projektet. Genom att samordna aktiviteterna Tillfälliga satellitkontor och Företagsbesök för att träffa så många företag som möjligt vid varje resa minskar även risken för negativ påverkan. Det kan finnas en konflikt mellan den positiva effekten av regional inkludering och den potentiellt negativa miljöpåverkan. Vid en samlad bedömning kan inte resandet prioriteras bort helt ut ett regionalt tillväxt- och inkluderingsperspektiv, eftersom det förväntas ge positiva földeffekter inom flera andra områden. Projektledaren ansvarar för att arbetspaketet bidrar till så låg negativ påverkan som möjligt.

Aktiviteterna Förstudie och Tidig prototyp bistår regionens företag med att påbörja arbetet att utveckla nya innovativa lösningar. Dessa riskerar att bidra till negativ påverkan på Hållbar konsumtion och produktion, i de fall de lösningar som utvecklas leder till produkter och tjänster som bidrar till en nettomiljöbelastning. Vi ser samtidigt att lösningarna kan ha en positiv påverkan på Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.

För att i så stor utsträckning som möjligt minska den negativa påverkan ska fokus ligga på idéer som har positiv miljöpåverkan. Optisk mätteknik har stor potential till att bidra till lösningar där miljömässiga och ekonomiska vinster går hand i hand. I projektet OPTIK såg vi bl.a att 80% av företagen ser att lösningen som utvecklas leder till ökad effektivitet i användning av råvaror och material samt minskad mängd genererat avfall/kassationer.

Det finns en identifierad målkonflikt mellan den positiva påverkan på mål 9 och en potentiellt negativ påverkan på miljön till följd av ökad produktion och fler transporter. Projektet ska sträva efter att de lösningar som utvecklas ger en större samlad positiv effekt ur ett regionalt tillväxtperspektiv än en eventuell negativ miljöpåverkan. För att minimera miljöpåverkan ska projektet aktivt arbeta med att identifiera och prioritera lösningar som bidrar till den gröna omställningen och som har låg negativ miljöpåverkan.

För att hantera målkonflikter kommer projektet, i samverkan med styrgruppen och med stöd av externa aktörer, utveckla ett strukturerat arbetssätt för prioritering och avgränsning av vilka typer av lösningar och företag som projektet kommer att arbeta tillsammans med.

Kostnadsbudget

Kostnadsslag	Totalt
Personal	7 698 013
Schablonkostnader	3 079 207
Summa kostnader	10 777 220
Projektintäkter	
Summa faktiska kostnader	10 777 220
Bidrag annat än pengar	
Summa bidrag i annat än pengar	0
Summa totala kostnader	10 777 220

Finansieringsbudget

Finansiär	Totalt
Total offentligt bidrag annat än pengar	0
TILLVÄXTVERKET	4 310 887
REGION NORRBOTTEN	1 500 000
SKELLEFTEÅ KOMMUN	1 500 000
PITEÅ KOMMUN	600 000
LULEÅ KOMMUN	600 000
Total offentlig kontantfinansiering	8 510 887
Total offentlig finansiering	8 510 887
Total privat bidrag annat än pengar	0
Sparbanken Nord	450 000
Nornan Invest	250 000
STIFTELSEN ADOPTICUM	66 333
Total privat kontantfinansiering	766 333
Total privat finansiering	766 333

Finansiering	Totalt
Region Västerbotten	1 500 000